

komme i Besiddelse deraf, bør vi ikke tage Sigte paa gennem en Lovgivning som denne. Det er dem, der ikke kunne det, og som ellers vilde være henviste til de jordløse Huse og Lejestuer omkring i Landet, vi skulle hjælpe. Men der er ogsaa en anden Grund, hvorfor jeg ikke har foreslaaet Laaneværdien højere. Det siger sig jo selv, at jo højere vi gaa op i Laaneværdien, jo færre Huse bliver der. Finansministeren har allerede gjort opmærksom paa, at Forslaget gaar ud paa at forhøje det Beløb, der aarlig kan anvendes, fra 2 Mill. Kr. til 2½ Mill. Kr., og ærede Medlemmer vilde deraf se, at der fremtidig kan oprettes det samme Antal Huse med en Laaneværdi af 5,000 Kr., som der nu kan oprettes med en Laaneværdi af 4,000 Kr. Der vil kunne oprettes aarlig 555 Huse. Hvis vi gaa op til 6,000 Kr., vil der kun kunne oprettes 462, og gaa vi op til 7,000 Kr., vil der kun kunne oprettes 396 Huse. Altsaa Antallet af Huse vil forringes ikke saa ganske lidt, hvis Laaneværdien sættes op. Jeg forudsætter stadig ved de Beregninger, jeg her har anstillet, at Landarbejderne skulle raade over 10 pCt. af Værdien. — Der er en Grund til, som jeg skal anføre, og som jeg tillægger ikke ringe Betydning. Før dette Forslag blev udarbejdet i Ministeriet, havde samtlige Kommissioner Landet rundt Lejlighed til at udtale sig om Sagen. Der blev sendt Forespørgsel til alle Amtskommissioner, som have haft med Sagen at gøre i de Aar, Loven har virket. De Indberetninger, der foreligger fra disse Kommissioner, ere selvfølgelig ikke ens — det kunde ikke vel tænkes, at de vilde blive det — men det samlede Resultat af Kommissionernes Indstillinger kan efter min Mening, hvad dette Punkt angaar, naar det skal udtrykkes i Tal, ikke rammes bedre end ved at sige 5,000 Kr. Jeg tillægger dette en ret stor Betydning, eftersom disse Mænd, der her have udtalt sig, jo maa sidde inde med en ikke ringe Sagkundskab paa dette Omraade.

Hvad de øvrige Bestemmelser angaa, skal jeg nævne, at efter den gældende Lov kræves der, at vedkommende Landarbejder uafbrudt i de sidste 5 Aar skal have ernæret sig som Landarbejder for at komme i Betragtning. Dette har ved adskillige Lejligheder vist sig at være mindre heldigt, og jeg tør vel ogsaa sige, at det i flere Tilfælde har været ret ubilligt over for vedkommende Ansøger. Naar en Mand saaledes har været borte et Fjerdingaar eller i alt Fald en ganske kort

Tid fra Landbrugsarbejdet, og han vender tilbage dertil og interesserer sig for at komme i Besiddelse af et saadant lille Hjem, forekommer det mig at være ubilligt, at han skal være udelukket derfra. Forslaget gaar ud paa, at mindre Afbrydelser i Stillingen som Landarbejder, naar de ikke tilsammen strække sig ud over et halvt Aar, ikke skulle udelukke vedkommende fra at komme i Besiddelse af et Husmandsbrug.

Under Overvejelsen af dette Lovforslag har man ogsaa haft sin Opmærksomhed henvendt paa Præstegaardsjorderne. Det er jo nemlig saaledes, at der klages over, at Folk ikke kunne faa Jord at købe til disse Huslodder. Jeg har forhandlet med Kultusministeren om dette Spørgsmaal, og han har erklæret sig villig til at bidrage, hvad han kan, til, naar Præstegaardsjorder, der skulle udstykkes, bortsælges, at der saa kan blive brugt en Del af disse i alt Fald til Husmandsbrug, og Forslaget indeholder en Bestemmelse om, at i saadanne Tilfælde vil der kunne paalægges Husmandsbruget en fast Bygafgift pr. Td. Land aarlig. Dette vil jo medføre nogen Besparelse for Statskassen med Hensyn til Laanene eller i alt Fald vil det jo forringe det Laan, som vil være at optage gennem Kreditforeninger, for saa vidt som denne Bestemmelse bliver gennemført. Finansministeren omtalte før, at Statslaanefonden skulde udrede Halvdelen af de Laan, hvorom der her er Tale, og at Finansministeren fik Bemyndigelse til at tilvejebringe den anden Halvdelen gennem Kreditforeninger. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, men kun ganske kort tilføje, at Meningen ikke er, at der derved skal paalægges Landarbejderne større Udgifter. Meningen er, at det Tab, der muligvis og sandsynligvis derved vil fremkomme, Kurstab og Rentetab, skal Statskassen bære, saa at Landarbejderne ikke komme til at føle det. — Jeg skal, hvad dette Forslag angaar, indskrænke mig til at omtale de Punkter, jeg her har fremdraget. Endnu skal jeg kun tilføje, at Forslaget gaar ud paa, at det kun skal gælde i 5 Aar, saa at der da atter vil blive Lejlighed for Rigsdagen til at beskæftige sig med Sagen og afgøre, om der skal fortsættes ad denne Vej og da paa hvilke Betingelser, eller om der skal standses.

Det næste Forslag, jeg skal tillade mig at fremsætte, er Forslag til Lov om Fiskerilaan. Det vil jo erindres, at vi i adskillige Aar have haft en Post paa Finans-